

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Inatsisartut tager ombudsmandens beretning for 2023 til efterretning.

(Lovudvalget)

(1. og 2. behandling)

Som altid vil Demokraatit takke Ombudsmanden for det udførte arbejde og for at belyse nogle af de mange udfordringer, der er i den måde vores love forvaltes på i den offentlige administration. Det er vigtig viden, som Inatsisartut kan tage til efterretning, men som vi også kan lære af og tage udgangspunkt i, når vi skal lave ny og forbedret lovgivning.

Jeg vil starte med at sige noget om det generelle paradoks, der er i vores land i forhold til administrationen og dennes effektivitet. Herefter vil jeg koncentrere mit indlæg om sagsbehandling af sager, der involverer børn, da det er dette område, der optager og i Demokraatit allermest.

Vi står som sagt i et bemærkelsesværdigt paradoks, når det gælder administration og offentlig forvaltning. Trods det faktum, at vi i Grønland har en af verdens største offentlige administrationer målt pr. indbygger, så oplever vi stadig betydelig kritik af ineffektivitet og alvorlige fejl i systemet. Dette skaber en bekymrende situation, især fordi disse fejl påvirker nogle af de mest sårbare grupper i samfundet – nemlig børn, unge og deres familier – og truer deres retssikkerhed.

Man bør kunne forvente, at et land med en stor offentlig administration i forhold til befolkningens størrelse har kapaciteten til at levere effektive og præcise ydelser. En omfattende administration burde kunne sikre et stærkt fokus på kvalitet, præcision og ansvarlighed, hvor der tages hånd om de komplekse udfordringer, vi står overfor. Alligevel ser vi, at den administrative tyngde ikke nødvendigvis fører til bedre resultater – og endda ofte skaber problemer snarere end løsninger.

Dette paradoks kan skyldes flere faktorer, men i en politisk kontekst peger det på strukturelle og ledelsesmæssige udfordringer. En stor administration kan blive tung og ubevægelig, præget af bureaukrati, ineffektive arbejdsgange og manglende incitament til at levere hurtige og præcise løsninger. I en situation, hvor antallet af fejl påvirker borgernes retssikkerhed, er det tydeligt, at systemet ikke kun mangler ressourcer, men også effektiv styring og ansvarlighed. Den politiske zig-zag-kurs og manglende stabile ledelse er ødelæggende for vores samfund.

Desuden rejser paradokset spørgsmål om Grønlands prioriteringer og politiske valg. Hvorfor fortsætte med en stor administration, når dens effektivitet ikke står mål med omkostningerne og ansvaret? Det rejser debatten om, hvorvidt en mindre, men mere målrettet og veluddannet administration kunne være en bedre løsning. Ved at reformere strukturen og fokusere på kompetenceudvikling og ansvarlighed kan man potentielt opnå en mere effektiv service, der sikrer borgernes rettigheder og reducerer antallet af fejl.

Dette er årsagen til at Demokraatit ofte italesætter en reducere af den offentlige administration, og vi ønsker at sende en opfordring til at genoverveje den nuværende struktur og rette op på de fundamentale problemer, der underminerer tilliden til systemet. Kun på den måde kan vi skabe en offentlig sektor, der lever op til sit ansvar og leverer ydelser i tråd med borgernes forventninger og behov. Ombudsmandens beretning peger på tydelige eksempler vedrørende den manglende retssikkerhed for landets borgere.

Børnene er ofte blevet brugt som skyts i valgkampe. Dette så vi også ved valget til Inatsisartut i 2021, hvor Inuit Ataqatigiit råbte op om, at et magtskifte var tvingende nødvendigt og at Inuit Ataqatigiit var klar til at tage ansvar. Magtskiftet kom, og Inuit Ataqatigiit satte sig for bordenden. Men vi må bare tørt konstatere, at Inuit Ataqatigiit har gjort det virkelig dårligt og ustabil. Siden magtskiftet har vi således set hele fire forskellige personer udføre hvervet som Naalakkersuisoq for Børn. Fire styks på under fire år. Det er altså ikke at tage et område seriøst.

Først valgte koalitionen at indsætte et nyt, ungt og håbefuldt medlem på posten i 2021. Vedkommende måtte opgive posten efter er udmelding om, at man ikke vidste nok efter 100 dage ved magten¹. Dengang sagde Naalakkersuisut:

"Jeg vil først og fremmest sige, at vores viden er lav om børn, unge og familier, som skal hjælpes fra det nye departement. Kort sagt: Vores viden er ikke stor nok, derfor er det svært at sige, hvordan vi skal arbejde. ... For at løse det har departementet igangsat et fælles IT-system, hvor sagsbehandlerne i både Selvstyret og kommunerne kan arbejde og få overblik. Når det er færdigt, er det tid til at lave nye målsætninger."

Det, som politisk undrer mig er, at der jo altid har eksisteret love og regler om børneområdet. Børnestøtteloven har også eksisteret før valget i 2021. I 2018 igangsatte man forberedelserne til et landsdækkende indberetningssystem, men status er fortsat, at Naalakkersuisut endnu ikke har prioriteret børnenes tarv og syltet en væsentlig opgave, der burde beskytte børnene. Ombudsmanden noterer i sin rapport, at eftersom Naalakkersuisut ikke har fremsat konkret ønske om at iværksætte et nationalt indberetningssystem, så fandt Ombudsmanden det formålsløst at fortsætte undersøgelsen². Har Inuit Ataqatigiit blot brugt børnene som valgflæk i den sammenhæng? Hvorledes gør man alvor af børnenes retssikkerhed og tarv, når området slås sammen med andre, store sagsområder og sætter skiftende personer på posten som Naalakkersuisoq for området?

Lad os heller ikke glemme, at den siddende Naalakkersuisoq for Børn har meldt ud at øgningen af antallet af sagsbehandlere ikke er en løsning, som Naalakkersuisut ønsker at arbejde videre med. Dette på trods af erfaringer og anbefalinger deraf³ i forhold til sagsbehandling om anbringelsessager.

Fra Demokraatit er vi ikke blege for at understrege vores skuffelse. Vi nærrede ellers et håb og havde tillid til, at valgkampsopråbene ville blive fulgt til dørs. Fakta og udmeldinger fra Naalakkersuisut med skiftende

¹[Egaluk Høegh efter mere end 100 dage: Vi ved stadig ikke nok om det, vi skal arbejde med | KNR - Innuttaasunik kiffartuussineq / Grønlands public service](#)

² [pkt9_em2024_ombudsmandens_aarsberetning_2023_da.pdf](#) side. 41

³<https://knr.gl/da/nyheder/ingen-loft-paa-maengden-af-sager-paa-landets-socialkontorer> & <https://knr.gl/da/nyheder/erfaringer-fra-andre-lande-modsiger-naalakkersuisoqs-paastand>

personer som Naalakkersuisoq for Børn har været skuffende at være vidne til. Der mangler klare prioriteringer på området, og i stedet bruges der meget tid på strategier og seminarer, hvor kun embedsfolk og politikere inviteres. Og som der ikke rigtig følges op på.

Ydermere er det tankevækkende, at Naalakkersuisut blot henleder opmærksomheden på, at borgerne selv skal tage ansvar. Dette sker uden at Naalakkersuisut skaber de nødvendige rammer for, at borgerne kan tage ejerskab på eksempelvis forebyggende initiativer. Det kræver et stærkt lederskab at mobilisere borgerne og facilitere tiltag, der medfører at borgerne tager medejerskab og medansvar for landets udvikling, og i den forbindelse nytter det altså ikke noget blot at trampe på folk, der ligger ned og tydeligvis beder om hjælp til at kunne leve et liv med et job, de kan leve af, et tag over hovedet og evnen til at forsørge sig selv og deres familier.

Demokraatit tager med disse bemærkninger Ombudsmandens beretning til efterretning, og indstiller forslaget til vedtagelse. Vi håber dog, at ikke kun Inatsisartut men også Naalakkersuisut vil bruge beretningerne aktivt til reelle forbedringsforslag, der kan øge borgernes retssikkerhed